

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับอายุที่ต่างกันของบุคลากรศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับการศึกษาที่ต่างกันของบุคลากรศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันของบุคลากรศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สถานภาพการดำรงตำแหน่งที่ต่างกันของบุคลากรศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย จำนวน 9 ศูนย์ ซึ่งในศูนย์ประกอบด้วย

1. ครูใหญ่ จำนวน 9 รูป
2. ครูพี่เลี้ยง จำนวน 48 คน
3. กรรมการบริหาร จำนวน 90 คน

รวมทั้งสิ้น 147 รูป/คน (ท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย. 2548. ม.ป.ส).

ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ สถานภาพของบุคลากรผู้มิบบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

1. อายุ
2. การศึกษา
3. ประสบการณ์การทำงาน
4. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย 8 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านระบบการบริหารและการจัดการ
2. ด้านหลักสูตร
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน
4. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร
5. ด้านการวางแผน
6. ด้านการจัดคนเข้างาน
7. ด้านการสั่งการ
8. ด้านการติดต่อสื่อสาร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ **Mahasarakham University**

ตอนที่ 1 เป็นส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็น
แบบสอบถามรายการ (Check Lists) ผสมกับแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย แบบสอบถามแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 65)
จำนวน 48 ข้อ ดังนี้

1. ด้านระบบการบริหารและการจัดการ	จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านหลักสูตร	จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร	จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านการวางแผน	จำนวน 6 ข้อ
6. ด้านการจัดคนเข้างาน	จำนวน 6 ข้อ
7. ด้านการสั่งการ	จำนวน 6 ข้อ
8. ด้านการติดต่อสื่อสาร	จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นส่วนที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม นำไปส่งกับหัวหน้าศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในเขต อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

4.2 ผู้วิจัยเดินทางไปขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองทุกศูนย์ พร้อมทั้งดำเนินการตรวจสอบความเรียบร้อยในการตอบแบบสอบถามทันที และหากพบว่ามีข้อบกพร่องในข้อใดผู้วิจัยจะใช้วิธีให้กรอกเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ จนครบทุกข้อ

4.3 เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จ นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาไปดำเนินการวิเคราะห์จำนวน จากนั้นนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

5.1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2. วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ 3 ระดับ คือ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100) ระดับการดำเนินงาน มาก ปานกลาง และ น้อย

5.3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ในกรณีที่มีระดับอิสระภาคชั้นของตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธี One way ANOVA analysis (Scheffe) เมื่อพบความแตกต่าง แต่ สถิติตามแนวทางของ Scheffe หาไม่พบความแตกต่าง ใช้วิธีการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยสถิติแบบ t-test และ สำหรับตัวแปรใดมีอิสระภาคชั้น 2 ตัวใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ t-test

5.4. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ใช้การบรรยายวิเคราะห์เนื้อหา ทัศนคติ จากคำตอบในแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย พบว่า

1. สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

เพศ พบว่า บุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย เป็น เพศชาย 55 รูป/คน ร้อยละ 37.41 เพศหญิง 92 คน ร้อยละ 62.59

อายุ พบว่า ช่วงอายุบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 ไม่เกิน 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.69 รองลงมา อายุไม่เกิน 30 ปี ร้อยละ 30.61 ถัดมาอายุระหว่าง 40 ไม่เกิน 50 ปี ร้อยละ 22.45 ถัดมา อายุระหว่าง 50 ปี ไม่เกิน 60 ปี ร้อยละ 8.84 และ อายุ 60 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 3.40 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า บุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 42.86 รองลงมา จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 28.57 ถัดมา จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 18.37 อนุปริญญา ร้อยละ 7.48 และ ปริญญาตรี ร้อยละ 2.72 ตามลำดับ

สถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า บุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ที่ดำรงตำแหน่ง เป็นเจ้าอาวาส จำนวน 10 รูป คิดเป็นร้อยละ 6.80 เป็นกรรมการ 69 คน คิดเป็นร้อยละ 46.94 และเป็นครูพี่เลี้ยง 68 คน คิดเป็นร้อยละ 46.26

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน ไม่ถึง 5 ปี ร้อยละ 58.5 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 5 ปี ไม่เกิน 10 ปี

ร้อยละ 35.37 ถัดมา 10 ปี ไม่เกิน 15 ปี ร้อยละ 4.08 และมีประสบการณ์การทำงาน 15 ปี ขึ้น
ร้อยละ 2.04

เงินอุดหนุนที่ได้รับ ต่อคนต่อวัน พบว่า ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง
อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวต่อคน
ต่อวัน จำนวน 15 บาท ร้อยละ 93.88 รองลงมา 10 บาท ร้อยละ 4.76 ถัดมา มากกว่า 15 บาท
ร้อยละ 1.36

ไม่มี เด็กพิการอายุตั้งแต่ 0-7 ปี ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ

2. การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย

ระดับการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ
กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการสั่งการ ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการจัดคนเข้างาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
($\bar{X} = 3.89$) ด้านกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.86$) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร
Rajabhat Mahasarakham University
($\bar{X} = 3.83$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.82$) ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 3.80$) ที่เหลืออยู่ในระดับ
ปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 8 ด้าน พบว่า

2.1 ด้านระบบการบริหารและการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ แต่ละภาคการศึกษาทราบ
วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการทำงานในหน้าที่เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.00$) และ ทราบและ
เข้าใจในขั้นตอนการทำงานที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำงาน ($\bar{X} = 3.83$) ส่วนข้ออื่น
อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อย่างผสมผสานซึ่ง
สอดคล้องกับท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.73$) ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งทำให้เด็ก
เกิดพัฒนาการทางด้านร่างกายที่เหมาะสม เช่น มีผลให้เด็กมีน้ำหนัก และส่วนสูง ที่ได้มาตรฐาน
ตามเกณฑ์ของกรมอนามัย ($\bar{X} = 4.12$) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งทำให้เด็กเกิด

พัฒนาการทางสังคม เช่น มีผลให้เด็กเกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ($\bar{X} = 4.12$) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งทำให้เด็กเกิดการพัฒนาการทางด้านอารมณ์ เช่น มีผลให้เด็กมีการควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.05$) และ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กเกิดพัฒนาการ ทางด้านเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เช่น งานบุญประเพณีต่างๆ ($\bar{X} = 3.74$) ส่วนข้ออื่น อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ได้แก่ ครูพี่เลี้ยงมีความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคลากรอื่นในศูนย์ได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.16$) มีสัดส่วนของครูพี่เลี้ยงค่อนนักเรียนที่คนจึงจะเหมาะสมกับภาระหน้าที่ในศูนย์ฯ ($\bar{X} = 4.01$) ครูพี่เลี้ยงมีคุณวุฒิ และหรือ ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กสอดคล้องกับคุณสมบัติที่ทางศูนย์กำหนดขึ้น ($\bar{X} = 4.01$) และครูพี่เลี้ยง มีความถนัดในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.84$) ส่วนข้ออื่น อยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านการวางแผน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งหมด

2.6 ด้านการจัดคนเข้างาน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ บุคลากร มีภาระหน้าที่และปริมาณงานที่รับผิดชอบเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.11$) บุคลากร มีความรู้ และหรือ มีประสบการณ์ การทำงานที่เหมาะสมกับหน้าที่ ($\bar{X} = 4.07$) บุคลากร ผ่านกระบวนการคัดสรรเข้าทำงานด้วยความยุติธรรมและ โปร่งใส ($\bar{X} = 4.06$) บุคลากรมีความยินดีในการทำงาน ($\bar{X} = 3.84$) บุคลากรมีความพึงพอใจในวิธีการให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น การให้คุณ หรือ การลงโทษผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.72$) ส่วนข้ออื่น อยู่ในระดับปานกลาง

2.7 ด้านการสั่งการ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งหมด

2.8 ด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เมื่อมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น ได้ดำเนินการแก้ไขด้วยสันติวิธี ($\bar{X} = 4.03$) การดำเนินงานของแต่ละส่วนงานในศูนย์ฯ มีการฟังฟังอาศัยซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.86$) บุคลากรในศูนย์ได้รับการตอบแทนด้วยเงิน สิ่งของ และหรือ อื่นๆ ด้วยความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.84$) บุคลากร รับรู้และเข้าใจภารกิจที่แจ่มจากท่านเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.82$) ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย

จากการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ซึ่งผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาซึ่งเป็นสถานภาพของบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด 4 ตัวแปร ได้แก่ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 ด้านอายุ พบว่า ระดับอายุที่แตกต่างของบุคลากรศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งรายด้านและโดยรวม

3.2 การศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของบุคลากรศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ระดับการศึกษาของบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการสั่งการ และ ด้านการติดต่อสื่อสาร ($P = .037$ และ $.004$ ตามลำดับ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ได้ว่า

3.2.1 การศึกษา กับ การสั่งการ บุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุปริญญาขึ้นไป มีสถานภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการสั่งการ สูงกว่าบุคลากรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ($p = 0.046$)

3.2.2 การศึกษา กับ การสื่อสาร บุคลากรศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุปริญญาขึ้นไป มีสภาพการดำเนินงานในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านการสื่อสาร สูงกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ($P = .050$ และ $.007$ ตามลำดับ)

3.3 ด้านประสพการณ์การทำงาน พบว่า ประสพการณ์การทำงานของบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย มีผลให้สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสพการณ์การทำงานของบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย มีผลให้สภาพการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านกระบวนการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P=.040$) เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า

บุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ที่มีประสพการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 ถึง 2 ปี, 3 ถึง 5 ปี และ 6 ถึง 9 ปี มีการดำเนินงาน ด้านกระบวนการเรียนการสอน สูงกว่าบุคลากรที่มีประสพการณ์มากกว่า 10 ปี ขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P=.039$, $P=.024$ และ $P=.013$ ตามลำดับ)

3.4 ด้านสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า บุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่ต่างกันส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งรายด้านและ โดยรวม

4. สรุปข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย

จากการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสรุปในภาพรวม มีผู้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จำนวน 70 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 โดยส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ดังนี้

4.1 ด้านระบบการบริหารและการจัดการ ควรจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ จัดระบบโครงสร้างการปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ให้ชัดเจน ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี สามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินการจัดให้มีการอบรมผู้บริหาร ให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ การบริหารจัดการศูนย์ จัดบรรยากาศโรงเรียนที่น่าอยู่มี

การสร้างอาคารศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในศูนย์รวมไว้ในที่เดียวกัน บุคลากรแต่ละฝ่ายไม่ควรก้าวล่วงงานที่ตนไม่ได้รับผิดชอบ จัดทำระบบตรวจสอบบัญชีต่าง ๆ ทุกเดือน ผู้บริหารควรลงมาติดตามชี้แนะ และช่วยเหลือในบางเรื่อง เช่น การวางแผน นิเทศการจัดการเรียนการสอน ปรับปรุงในส่วนที่ยังขาดให้มากขึ้น ซึ่งอาจมีการประชุมระหว่างบุคลากรในศูนย์เพื่อกำหนดเป้าหมาย และวิธีการจัดการเรียนสอนที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เช่น การอบรมเด็ก ให้มีความสามารถในการปรับตัวได้ จัดประชุมบุคลากรของศูนย์ เกี่ยวกับการวางแผนงานในการปฏิบัติงาน และปรับเปลี่ยนทัศนคติ ระหว่างคณะกรรมการกับครูไปในทางเดียวกัน ทุกฝ่ายมีการวางวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ศูนย์มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จัดสรรงบประมาณ มาตรฐานให้เพียงพอ และให้สำรวจดูว่า ศูนย์แต่ละศูนย์มีความต้องการเหมือนกันอย่างไร ก็ดำเนินการจัดสรรตามนั้น และมีการจัดสรรเงิน เงินเดือน หรือ ค่าตอบแทน สำหรับคณะกรรมการของศูนย์

4.2 ด้านหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตรจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มีการจัดทำหลักสูตรให้ชัดเจนเหมาะสม และสอดคล้องกับวัยของเด็ก จัดหลักสูตรการสอนสำหรับเด็กที่แน่นอนเหมือนกันทุก ๆ ศูนย์ หลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกศูนย์ มีความยืดหยุ่น ความเป็นไปได้ มีความยืดหยุ่น สามารถปรับใช้ได้ เนื่องจากเด็กก็คือเด็ก ใจความสำคัญของหลักสูตรควร เป็น ไปเพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการให้ครบทุกด้าน จัดให้มีการออกไปทัศนศึกษาภายนอกโรงเรียน จัดอบรมครูพี่เลี้ยงเป็นประจำ บ่อย ๆ

4.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ครูพี่เลี้ยงควรเอาใจใส่เด็กให้ดี มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม จัดการเรียนการสอนซึ่งทำให้เด็กมีความสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เรียนรู้การอยู่ด้วยกันในสังคม รู้จักเสียสละ ครูควรใช้ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพื่อ เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น สมุด หนังสือ กระดานดำ และอุปกรณ์การเรียนการสอนอื่น ๆ สื่อการเรียนการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องที่ตนเรียนได้ดีขึ้น ครูพี่เลี้ยงควรเข้าใจจิตวิทยาของเด็ก และจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็ก เน้นความสนุกสนานร่าเริงฝึกให้เด็กมีสมาธิ รู้จักการรอคอย การไม่สมหวัง หรือสมหวัง การปรับตัว แต่ละคนควรมีโอกาสในการแสดงออกถึงความคิดความสามารถ ไม่ควรไปจำกัดความคิด หรือ จินตนาการของเด็ก ฝึกให้เด็กเข้าใจสังคม จัดทำอุปกรณ์ในการเรียนการสอนด้วยตัวของครูพี่เลี้ยงเอง สามารถอธิบายให้เด็กได้อย่างถูกต้อง และเป็นตัวอย่างแก่เด็กนักเรียนให้มีความเชื่อถือในตัวครู

4.4 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร จัดให้มีการอบรมครูพี่เลี้ยงเป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถในการทำงาน ครูแต่ละคนควรได้รับการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และมี

ประสบการณ์มากขึ้น ซึ่งการอบรมครูพี่เลี้ยง อาจมีการจัดภาคเรียนละ 1 ครั้ง หน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดงบประมาณมาสนับสนุน บุคลากรของศูนย์จะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการให้รางวัลแก่ครูพี่เลี้ยง ที่มีความรับผิดชอบดูแลเด็กดี เพิ่มเงินเดือนให้ครูพี่เลี้ยงและบุคลากรใน โรงเรียน เนื่องจากปัจจุบันค่าครองชีพเริ่มสูงขึ้นมาก ครูพี่เลี้ยงควรมีความอ่อนโยน ละเอียดอ่อน และมีความคิดสร้างสรรค์เสมอ และบุคลากรของศูนย์ควรแสวงหาความรู้และเรียนรู้โดยไม่ ควรหยุดนิ่งอยู่กับที่ มีความรู้ที่ทันสมัย

4.5 ด้านการวางแผน ควรมีการวางระเบียบ วินัย การปฏิบัติตัวสำหรับเด็ก

วางแผนการทำงานให้ชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ จัดทำแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ วิธีการ จัดทำแผน ต้องยึดผลประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญ การวางแผนควรร่วมกันทุก ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น ภาริณ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการศูนย์ ต้องมีการวางแผนร่วมกันอย่างชัดเจน

4.6 ด้านการจัดคนเข้างาน การคัดสรรบุคลากรเข้าทำงานของศูนย์ควรกระทำด้วย

วิธีการยุติธรรม โปร่งใส ให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเหมาะสม มีความรับผิดชอบ มีประสบการณ์การทำงาน มีความตั้งใจจริง และมีความรู้ด้านการเลี้ยงเด็กเข้ามา ทำงาน การจัดคนเข้าทำงานควรมีการสอบ ไม่ใช่ให้เจ้าหน้าที่ อ.บ.ต. เป็นผู้เลือกเอง ต้องมีการคัดสรร มาด้วยวิธีการสอบคัดเลือกตามความรู้ สามารถ ควรให้สิทธิครูพี่เลี้ยงมีส่วนร่วมหากคนเข้ามา ทำงานด้วย การสอบคัดเลือกเป็นไปอย่างเสมอภาค ยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ จะได้บุคลากรที่มีคุณภาพเข้าทำงาน ควรมีการจัดหนักการภาริณ โรง มาช่วยดูแลรักษาความสะอาดของโรงเรียน เช่น ตัดแต่งต้นไม้ ปูปลูกดอกไม้ เป็นต้น และควรจัดให้มีคนทำงานทุกแผนก เช่น บุคลากรที่มี หน้าที่ ด้านธุรการ ควรมีไว้ 1 ตำแหน่ง ครูที่ทำหน้าที่สอนให้สอนอย่างเดียว เนื่องจากปัจจุบัน ครูพี่เลี้ยงต้องทำหน้าที่ทุกอย่างในศูนย์ ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับครูพี่เลี้ยง

4.7 ด้านการสั่งการ ผู้บริหารควรเป็นคนมีความรู้ มีสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

และเพื่อนร่วมงาน พุดจาอย่างสุภาพ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเป็นผู้นำสูง การบริหาร ควรมีความยืดหยุ่น ไม่จำเจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการลงมติข้อคิดเห็น ที่จะถูกเลือก การมอบหมายงาน หรือ การสั่งงาน ควรมีหนังสือคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรที่ ชัดเจน การสั่งการ ไม่ซ้ำซาก มีเหตุผล เอาใจเขามาใส่ใจเรา และ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ของเด็กเล็กได้เข้าไปเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน ของศูนย์ให้มากขึ้น

4.8 ด้านการติดต่อสื่อสาร ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเด็กได้แสดงความคิดเห็น

เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ เช่น การทำกล่องแสดงความคิดเห็น เป็นต้น หากมีงานที่ต้อง มอบหมายให้ทำนอกเหนือจากภาระหน้าที่ประจำควรมีการแจ้งล่วงหน้า ควรมีโทรศัพท์ไว้

ประจำศูนย์ เพื่อการติดต่อสื่อสารจะได้เป็นไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากอาจเกิดปัญหาบางประการ เช่น เด็กเกิดไม่สบาย จะได้ติดต่อผู้ปกครองโดยเร็วควรช่วยกันทุกฝ่าย หากศูนย์ต้องการแจ้งอะไรให้ผู้ปกครองทราบควรดำเนินการทำหนังสือแจ้ง หรือ การประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวประจำชุมชน ควรจัดให้มีหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ประจำศูนย์ ผู้บริหารศูนย์ควรเข้ามาดูแล และประสานงานกับครูที่เลี้ยงหรือเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น เพื่อจะได้ทราบอุปสรรคหรือปัญหาของการดำเนินงานได้เร็วและสามารถแก้ไขได้ทันเวลา และ ผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับกรรมการบริหารศูนย์ทุกฝ่าย

อภิปรายผล

1. การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย

จากการศึกษา พบว่า ระดับการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า บุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เข้าใจว่า พวกเขาได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเป็นอย่างดี

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุ การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ของอำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย มีการบริหารและการจัดการศูนย์ที่มีคุณภาพ โดยคำนึงถึงการทำงานแบบประสานความร่วมมือกันระหว่างสถาบันทางศาสนา (วัด) ชุมชน และสถานศึกษา อาจมีการระดมทรัพยากรภายในชุมชนเข้าช่วยเหลือ โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาเด็ก ดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการบริหาร กำหนดหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน กระบวนการเรียนการสอนตอบสนองความต้องการสำหรับเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และ มีการพัฒนาครู บุคลากร สอดคล้องกับ ธรรมนูญศาสนา (2542 ก : 7) ซึ่งได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้ชุมชน สังคม และภาครัฐ บังเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอันเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการปรับปรุง และพัฒนางานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ได้แก่ ดำเนินงานตามระเบียบนโยบายแนวทางการดำเนินงาน คู่มือการบริหารงาน ของกรมการศาสนา ดำเนินการบริหารงานทั่วไปโดยผู้บริหารซึ่งเป็นเจ้าอาวาสหรืออธิการบดีควบคุมดูแล กรรมการบริหารศูนย์เป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานและให้คำปรึกษา

ดำเนินงานด้านการบัญชีและการเงินอย่างมีระบบมีหลักฐานการใช้จ่าย การควบคุมที่ชัดเจน ถูกต้อง รัศกุน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ต้องเปิดบัญชีธนาคารไว้โดยเฉพาะ จัดหา แต่งตั้ง และอื่นๆ เกี่ยวกับบุคลากรในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์โดยเฉพาะครูพี่เลี้ยง เป็นอำนาจในการบริหารจัดการของผู้บริหารศูนย์ ดำเนินการเพิ่มลดเด็กและครูพี่เลี้ยงอย่างมีการวางแผน และสำรวจเด็กในชุมชนนั้นที่จะเข้ารับการอบรมในศูนย์ ให้มีความสัมพันธ์กับจำนวนครูพี่เลี้ยง ในปีการศึกษาต่อไป เพื่อจะได้ไม่เป็นภาระแก่ศาสนสถาน ในกรณีที่จ้างครูพี่เลี้ยงเพิ่มแต่จำนวนเด็กที่เข้ารับการอบรมในศูนย์การศึกษาต่อไปลดลง เนื่องจากจำนวนเด็กเป็นตัวแปรของ ค่าตอบแทนที่จะให้ครูพี่เลี้ยงในปีต่อไป ดำเนินงานอย่างมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ และการบริหารจัดการ โดยกรมการศาสนาสนับสนุนด้านวิชาการ และอุดหนุนค่าใช้จ่ายเป็นบางส่วน มิใช่ค่าใช้จ่ายทั้งหมด และมีการแสวงหาความร่วมมือช่วยเหลือจากชุมชน รวบรวมรับรอง และรายงานสถิติข้อมูลที่ต้องการตามความเป็นจริง จัดส่งภายใน กำหนดเวลา และ ดำเนินงานอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กรมการศาสนา กำหนดไว้

เมื่อบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดมีความรู้สึกดังกล่าว ผลการวิจัยที่ออกมา จึงบอกได้ว่า การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านระบบการบริหารและการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการดำเนินงานของศูนย์เป็นไปในรูปของคณะกรรมการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ซึ่งเจ้าอาวาสหรือหัวหน้าศาสนสถานเป็นประธานควบคุมดูแล มีคณะกรรมการจากชุมชน ผู้ปกครอง ผู้แทนครูพี่เลี้ยง และผู้อำนวยการหรือครูใหญ่ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกันบริหารและพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ไม่มีมี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งหน่วยงานผู้ให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการและทรัพยากรยังขาด การยื่นมือเข้าช่วยเหลือ ดังนั้นการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ด้านระบบ การบริหารและการจัดการ จึงอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก จากจัดทำหลักสูตร ยังไม่สามารถทำได้อย่างมีคุณภาพ เช่น อาจขาดการพิจารณาถึงวัยวุฒิของเด็ก เหมาะสมต่อ การพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของ ประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กได้รับ มีความหมายกับตัวเด็ก เป็น หลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ และเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ ได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับใน

วัฒนธรรมและภาษาของเด็ก เด็กรู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน เตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้า เป็นต้น ดังนั้นการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ด้านหลักสูตร จึงอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการจัดลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก มีการดำเนินการเกือบครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมทางศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ให้มีการจัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ มีการดำเนินการต่อไปนี้งิจกรรมเพื่อสุขภาพและการเจริญเติบโต กิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จัดโภชนาการปริมาณที่เพียงพอและคุณภาพเหมาะสมกับวัยเด็ก กิจกรรมนันทนาการ การเรียนรู้และการออกกำลังกาย จัดกิจกรรมการพักผ่อนสำหรับเด็กที่เหมาะสม ดังนั้นการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน จึงอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากบุคลากรได้รับการส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสก้าวหน้าบ้าง ทั้งนี้อาจมีการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการได้รับ การศึกษาคูงาน จัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานดีเด่นของครู ส่งเสริมให้ครูคิดค้นสื่อการสอนใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ครู ได้แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าให้ครูมีโอกาสได้ศึกษาต่อ ส่งเสริมให้มีผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งและให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น มีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ และมอบหมายงานพิเศษให้ตรงกับความสามารถ ช่อมเป็นผลให้บุคคลเกิดประสบการณ์ ความก้าวหน้าเป็นองค์ประกอบของขวัญที่สำคัญอันจะทำให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ดังนั้นการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร จึงอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการวางแผน อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก บุคลากรมีการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน ภายใต้วามเชื่อและหลักการ ความสำเร็จของศูนย์อันเดียวกัน ซึ่งอาจมีการระดมสมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมีส่วนร่วม ใช้กลวิธีทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม และมีการจัดลำดับความสำคัญแผน เพื่อการจัดสรรทรัพยากรการบริหารที่ดี ดังนั้นการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ด้านการวางแผน จึงอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการจัดคนเข้างาน อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก ผู้บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์มีการจัดคนเข้าทำงาน โดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ดังต่อไปนี้ ได้แก่ ลักษณะของศูนย์เล็กใหญ่ การคัดเลือกคนผู้เข้าทำงาน ผู้สอนที่เหมาะสมบุคลิกธรรม วางกฎและ

หลักเกณฑ์ในการคัดสรรบุคลากรเป็นไปอย่างยุติธรรม โปร่งใส ดังนั้นการดำเนินงานของ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ด้านการจัดคนเข้างาน จึงอยู่ในระดับมาก

1.7. ด้านการสั่งการ อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก ผู้บริหารมีการสร้างความผูกพันและความกระตือรือร้นร่วมกันของบุคลากรในศูนย์ ซึ่งได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ในการช่วยให้แผนบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ยังใช้การชี้แนะ เปลี่ยนวิสัยทัศน์หรือความฝันให้เป็นการกระทำที่ได้ผลลัพธ์ออกมาบรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะต้องอาศัยความสามารถในด้านความรู้พื้นฐานทางพฤติกรรม ภาวะผู้นำ (Leadership) แรงจูงใจในการทำงาน (Motivation at work) การประสานงาน (Coordinating) เป็นต้น ดังนั้นการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ด้านการสั่งการ จึงอยู่ในระดับมาก

1.8. ด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก บุคลากรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่อสมาชิกด้วยกัน มีการประเมินผลการทำงาน มีการแนะนำแนวทางและสั่งการ เพื่อกระตุ้นและจูงใจ และเพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีเป็นประจำ เป็นต้น ดังนั้นการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ด้านการติดต่อสื่อสาร จึงอยู่ในระดับมาก

Rajabhat Mahasarakham University

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย

2.1 ด้านอายุ พบว่า ระดับอายุที่แตกต่างของบุคลากรศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งรายด้านและโดยรวม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเนื่องจากระดับอายุบุคลากรศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อความรู้สึกที่มีต่อศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแตกต่างกัน จะเห็นจากระดับการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่วัดได้อยู่ในระดับมาก และ การเปรียบเทียบระดับอายุที่ต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์ที่ต่างกัน ประกอบกับ การวิเคราะห์ด้วยวิธี ครอสแท็บ (Cross tab) พบว่า มีสัดส่วนเป็น 5 : 4 และ 5 : 3 ซึ่งไม่ถือว่ามีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่เป็นบุคลากรในพื้นที่ที่มีความคุ้นเคยกับศูนย์ และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์ แม้ระดับอายุจะต่างกันแต่ความรู้สึกรับผิดชอบต่อศูนย์ไม่

แตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้ระดับอายุของบุคลากรที่ต่างกันไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแตกต่างกัน

2.2 การศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของบุคลากรศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการศึกษาของบุคลากรที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการดำเนินงาน ด้านการสั่งการ และ ด้านการติดต่อสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ บุคลากรที่มีการศึกษาดั้งแต่ระดับอนุปริญญาขึ้นไปมีสถานภาพการดำเนินงาน ด้านการสั่งการ และ ด้านการสื่อสาร สูงกว่าบุคลากรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำ ครอสแท็บ (Cross tab) แล้วได้สัดส่วน เป็น 6 : 3 ทำให้เห็นความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ระหว่างบุคลากรที่จบการศึกษาดั้งแต่ระดับอนุปริญญาขึ้นไป กับ ผู้จบชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

ทั้งนี้ เนื่องจากบุคลากรที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญาขึ้นไปอาจรู้ถึง รู้ถึงกรอบของงานและเป้าประสงค์ของงาน มากกว่าบุคลากรที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา จึงทำให้รู้ถึงขีดความสามารถในการทำงานของบุคลากรในศูนย์แต่ละคนได้ดีกว่า อนึ่ง การศึกษาที่สูงยังมีส่วนในการปรับเปลี่ยน ความคิด ทักษะ และวิสัยทัศน์ของบุคลากรมาก เมื่อระดับการศึกษาของ บุคลากรเปลี่ยน ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเปลี่ยนแปลงไป ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะสามารถเรียนรู้งาน มีวิสัยทัศน์ เข้าใจวิธีการสั่งการ และการสื่อสาร ได้มากกว่า และ หากระดับการศึกษาของบุคลากรของศูนย์สูงขึ้น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดย่อมจะได้รับการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป

2.3 ด้านประสบการณ์การทำงาน พบว่า ประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันของบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย มีผลต่อสภาพการดำเนินงานโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีผลต่อสภาพการดำเนินงาน ด้านกระบวนการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 ถึง 2 ปี, 3 ถึง 5 ปี และ 6 ถึง 9 ปี มีการดำเนินงาน ด้านกระบวนการเรียนการสอน สูงกว่า

บุคลากรที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำ
ครอสแท็บ (Cross tab) แล้วได้สัดส่วน เป็น 10 : 14 : 7 ทำให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุ ที่บุคลากรผู้มีอายุการทำงานในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัดนานขาดความกระตือรือร้นในการดำเนินงาน จนอาจทำให้เกิดมีความรู้สึกเบื่อหน่ายกับ
การทำงานที่จำเจ ไม่มีการเปลี่ยน ทั้งนี้พวกเขาอาจไม่ได้รับการกระตุ้นส่งเสริมจากผู้บริหารหรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมแรงจูงใจในการทำงานให้ดีขึ้น จึงเป็นเหตุให้ผู้ที่ทำงานใน
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดมานานกว่ามีสภาพการดำเนินงานที่ต่ำกว่าผู้ที่มีอายุการทำงาน
ในศูนย์ยังไม่นาน

2.4 ด้านสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า บุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ และกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ที่มีสถานภาพการดำรง
ตำแหน่งที่ต่างกัน ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งรายด้านและโดยรวม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้
อาจมีสาเหตุมาจาก ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เป็นองค์กรขนาดเล็กมีสัดส่วนของ
บุคลากรภายในศูนย์ เป็น 11:6:10 (ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และ กรรมการบริหารศูนย์ ตามลำดับ)
และบุคลากรที่ปฏิบัติงานเป็นประจำก็เพียงแค่ 7 คนเท่านั้นเองสามารถติดต่อสื่อสารและมี
ปฏิสัมพันธ์กันเป็นไปอย่างง่ายและสะดวก ไม่เหมือนองค์กรขนาดใหญ่ที่มีบุคลากรที่
หลากหลาย ดังนั้นด้วยเหตุนี้จึงอาจมีผลทำให้มุมมองของบุคลากร ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์

จากการสรุปความคิดเห็น ข้อเสนอแนะทั้ง 8 ข้อ พบว่า ปัญหาการทำงานส่วนมากเกิดจาก
การขาดความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานที่เป็นต้นสังกัด ไม่ได้มอบหมายงานในหน้าที่ให้เป็น
รูปธรรมอย่างชัดเจน บุคลากรในศูนย์ยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนมากนัก

แนวทางแก้ไข ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรริบเร่งดำเนินการ จัดประชุมทำความเข้าใจ
ปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อจะได้ทราบบทบาทและหน้าที่ของแต่ละบุคคลได้อย่างชัดเจน อันจะ
นำไปสู่การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลสรุปจากการศึกษาพบว่ากลุ่มที่ต้องได้รับการช่วยเหลือในด้านการดำเนินงานของ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเป็นการเร่งด่วน ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ในด้านการเรียนการสอน กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาในด้าน การสั่งการ และ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและประถมศึกษาใน ด้านการสื่อสาร เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวมีระดับการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ในทางที่ต่ำกว่า

ในการนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อำเภอเมือง อำเภอท่าบ่อ กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย ควรดำเนินการในเรื่อง การส่งเสริมพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรของศูนย์ โดย อาจจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัด กระบวนการเรียนการสอนสมัยใหม่ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการใน การบริหารจัดการองค์กร และการอบรมจิตวิทยาการปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชาคับกัน เป็นต้น

อนึ่งควรมีการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของคณาธิการ ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ ขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ดังที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546 มาตรา 67 ที่กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องส่งเสริม และพัฒนาการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ดังนั้นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ควรดำเนินการตามเจตนารมณ์ดังกล่าว เพื่อเกิดประสูกสูงสุดกับชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2.1 รณรงค์ปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในชุมชนให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ให้ ประชาชนเกิดความรักและห่วงหาพัน บำรุงรักษาและพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เปรียบเสมือน ทรัพย์สินของตนเอง ให้ดำรงอยู่กับชุมชนตลอดไป

2.2 ผู้บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ควรเป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสาร เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถประสานให้เกิดความร่วมมือ ได้ระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐ และภาคประชาชน เพื่อการทำงานจะได้เป็นไปในทางเดียวกัน

2.3 ประชาชนควรมีโอกาส ได้เลือก กรรมการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เพื่อจะได้ กรรมการบริหารศูนย์ที่มีคุณภาพเข้ามาดำเนินการ

2.4 ศูนย์ควรส่งเสริมสนับสนุน ให้นักลากรเข้ารับการศึกษ อบรมในระดับที่สูงขึ้น และเป็นประ โยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน

2.5 เผยแพร่ผลการวิจัย ให้กับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดให้ทราบ เพื่อเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนา และปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทบทวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์ อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ของจังหวัดอื่น ๆ

3.2 ควรศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมในการจัดการอบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้วย กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม Participatory Action Research เพื่อ ค้นหารูปแบบที่ทำให้ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ต่อไป